

Kampen for partitilv

NKP Midt-Norge har knapt et rødt øre å rutte med, og ytterst få velgere. Et knippe idealister makter likevel å holde liv i partiet.

Norges Kommunistiske Parti (NKP)

Stiftet: 1923.

Stiller til valg i: Trondheim.

Toppkandidat: Harald Reppesgaard.

Medlemmer: 40 medlemmer i Trondheim, 65 i Sør-Trøndelag, knapt 100 i hele Midt-Norge.

Hovedsaker: Mot privatisering av offentlige tjenester. Trikk til Heimdal, Lade og Moholt.

Opplutning ved 2003-valget:

Trondheim: 0,2 prosent.

Sør-Trøndelag: 0,1 prosent.

Valgkampmidler: Cirka 10 000 kroner. Stand og postkasseaksjoner.

Profil/kjente medlemmer: Avdøde: Forfatterne Rudolf Nilsen, Nordahl Grieg, Torborg Nedreås, Inger Hagerup, skuespiller Rolf Søder. Nålevende: Skuespillerne Nils Utsi og Harald Reppesgaard.

Pensjonistpartiet

Stiftet: 1985

Stiller til valg i: Trondheim, Røros, Rissa, Bjugn og Ørland kommuner

Toppkandidat: Trond O. Svenkerud

Hovedsaker: Styrke hjemmehjelpstjenesten. Etablere Eldreombud. Lavere egenandeler på medisiner.

Opplutning ved forrige valg:

4 prosent (Trondheim).

Valgkampmidler: Ca. 40 000. Stand i Nordre gate og stands ute i bydelene, valgkampbod de siste 14 dager før valget.

Miljøpartiet De Grønne

Stiftet: 1989

Stiller til valg i: Trondheim og Stjørdal, samt Sør- og Nord-Trøndelag fylkesting. Antall medlemmer: Ca. 50 (i Midt-Norge)

Toppkandidat: Trondheim: Harald A. Nilsen, Stjørdal: Arne Moe, Sør-Trøndelag: Jan B. Vindheim, Nord-Trøndelag: Arne Moe

Hovedsaker: Klimapolitikk og samferdsel, kultur, nyfattigdom.

Opplutning ved forrige valg:

Trondheim: 1,6 prosent

Valgkampmidler: Ca. 150 000 fordelt på lokal og fylkeslag i Trøndelag

Kampen pågår: Harald Reppesgaard og Kristin Dalehamn på NKP's kontor i Folkets Hus. De to er frontfigurer i et parti

tværelsen

som hadde sin storhetstid like etter krigen.

Tekst: Stian Espeland
Foto: Richard Sagen

Stabler med brosjyrer og partiaviser støtter seg til veggen i en smal gang i sjette etasje i Folkets Hus. Eimen av trykksverte er svak, men kraftig nok til å fylle det intime kontoret innenfor. Veggene er prydet med røde flagg med sigd og hammer, og veggbannere med sosialistiske forkjempere som Marx, Engels og Lenin, mens hyllene tynges av sosialistisk og kommunistisk lektyre. Dagslys trenger gjennom vinduet og gir farge til ansiktet til en høyreist mann. Han har samme type skjegg som den revolusjonære, sovjetiske statslederen Lenin på banneret bak seg.

– En del av det vi står for har vi til felles med andre partier. Det som skiller oss fra de andre er at vi mener at det må et nytt samfunnssystem til for å klare oppnå alle punktene på programmet vårt. Avprivatisering og mer statsmakt er nøkkelen, sier Harald Reppesgaard.

Dugnadsrevolusjonære

Psykiateren er Norges Kommunistiske Partis toppkandidat i kommunevalget i Trondheim, og har selskap av nestkandidat og leder av ungdomspartiet, Kristin Dalehamn. De to er frontfigurer i et parti som hadde sin storhetstid like etter krigen, men som siden har måttet kjempe hardt for tilværelsen. Nå er de et av de minste småpartiene som prøver å lokke til seg velgere.

– Økonomisk har vi det veldig trangt. Vi får ikke statsstøtte eller penger fra interesseorganisasjoner slik som de større partiene får, sier Reppesgaard. Å sende partiprogram og partiavis med posten blir for kostbart for partiet. Derfor er de avhengig av at medlemmene gjør en innsats for å nå ut til folket.

Medlemmer helt opp i 90-årsalderen deler ut tunge bunker med valgprogram og partiavisen Friheten i postkasser i nærmiljøet sitt.

– NKP slipper omtrent ikke til i mediene. Derfor når vi ikke ut med noe som helst hvis ikke vi gjør en skikkelig innsats på egen hånd, sier Reppesgaard med en innlevelse som får hendene til å vibrere. – Det er ikke akkurat luksuriøst å fronte NKP, og det blir en del arbeid på den enkelte. Minst et par timer hver dag, sier Dalehamn med senkede skuldre og en litt forsiktigere fremtoning.

Lot seg engasjere

For to og et halvt år siden kom den unge jenta over partiavisen Friheten ved en tilfeldighet. Da hun satte seg ned for å lese, merket hun at budskapet i avisa stemte overens med hennes egne tanker og forestillinger.

– Jeg fant veldig mye av det jeg selv mente i Friheten. Det førte til at jeg ble med i en studiesirkel hvor vi diskuterte sosialistiske tema, og at jeg etter hvert ble jeg så engasjert at jeg meldte meg inn i NKP, forteller 23-åringen, som er den første og eneste kommunisten i familien sin.

– Foreldrene mine støtter meg. De synes det er bra at jeg er engasjert. Enkelte ting kan være vanskelig for vennene mine å forstå. Men de støtter meg de også. Andre jeg ikke kjenner kan bli mer defensive når de får høre at jeg er kommunist. Men det skjer ikke ofte, forteller Dalehamn. Av de såkalte småpartiene i Trondheim er NKP det eneste partiet som stiller liste til kommunevalget uten representanter i bystyret. Partiet er avhengig av å samle minst 5 000 underskrifter på landsbasis og 500 i Trondheim og fylket, ►

Kampen for partitilværelsen

Symbolikk: Glimt fra NKP's kontor i Folkets Hus.

► for i det hele tatt å kunne stille til valg.
 – Det hjelper ikke at vi samlet nok underskrifter ved forrige valg. Folk tror vi er dumme som kommer rekende etter underskrifter hele tiden. Vi mener det er udemokratisk å måtte samle underskrifter på denne måten, sier Reppesgaard.
 – Hva får dere til å holde ut?
 – Jeg skjønner at en del folk ser på dette som idioti. Vi er et lite parti som snakker med store ord. Men selv om det er langt frem, mener vi politikken vår er fremtidsrettet. Ellers hadde vi ikke klart å holde på. Vi har kontakt med 120 kommunistparti rundt i verden, og ser at deler av verden er i en antikapitalistisk utvikling, sier Reppesgaard, og trekker frem Venezuela som eksempel.

Dalte raskt i popularitet

Kommunistenes aktive rolle i motstandskampen frem til frigjøringen i 1945 ga partiet et oppsving. Ved det første valget etter krigen fikk partiet en oppslutning på 11,9 prosent, og 11 representanter på Stortinget.

Partiet ble imidlertid raskt svekket av intern uro, økende skepsis til Sovjetunionen og at politiske makthavere markerte seg som sterke motstandere. Einar Gerhardsens Kråkerøy-tale i februar 1948, der han definerte kommunistpartiet som en fiende av «det norske folkets frihet og demokrati», blir regnet som en svært medvirkende årsak til at velgerne vendte dem ryggen. Andre årsaker til at partiet begynte å slite var stiftelsen av SV og RV, som profilerte seg på en del saker NKP kjempet for.

– RV hadde mye aktiv ungdom som lyktes med å sette oss i skyggen. Dessuten skapte AKP en enorm antisovjetisme, som vi også fikk unngjelde for. Mange ble ekskludert fra foreninger og mistet jobbene sine, forteller Reppesgaard. Da det stormet som verst måtte kommunistene stadig tåle å få skjellsord slengt i fleisen.

– Jeg opplevde ofte at folk skrek «jævla stalinist» og «reis til Sovjet der du hører hjemme» etter meg. Den slags forakt møter jeg ikke mer i dag. Jeg treffer enkelte folk med de holdningene, men det er ytterst få,

sier Reppesgaard. AKP brukte «væpnet revolusjon» som slagord. Reppesgaard nekter for at NKP gjorde det samme.

– Vi har aldri snakket om væpnet revolusjon. Vi mener at storkapitalen ikke vil gi fra seg makten frivillig, men vi sier ikke med det at vi skal fornye samfunnet med å gå rundt å skyte folk.

Må i fengsel

I mai ble Harald Reppesgaard dømt for bedragerier og skattesvik, og må sone ett år i fengsel. I retten tilsto psykiateren at han forledet trykdeetaten til å utbetale ham nesten 270 000 kroner urettmessig. Å lede partiet mens han er bak murene har ingen intensjoner om.

– Når jeg må sone har vi dyktige Kristin til å ta over som leder av partiet, og en meget sterk organisering rundt henne, svarer han. Han lener seg tilbake i stolen og trekker pusten før han fortsetter.

– Det er feil å tro at alt står og faller på en mann. Det blir som å spørre hva som skjer med Cuba hvis Fidel Castro dør. ►

Demokratene

Stiftet: 2002

Stiller til valg i: Trondheim, Orkdal, Melhus, Hemne, Rissa, Stjørdal, Verdal, Levanger, Steinkjer, Namdalseid, Fosnes, Grong, Namsskogan, Namsos, Røyrvik, Nærøy og Overhalla, samt Sør- og Nord-Trøndelag fylkesting

Antall medlemmer: i Sør-Trøndelag: 80, i Nord-Trøndelag: ca. 200.

Toppkandidater: Svein Otto Nilsen (Trondheim og Sør-

Trøndelag fylke), Egon Sverkmø (Nord-Trøndelag fylke).

Hovedsaker: Økt minstepensjon, mer til politiet, strengere flyktning- og innvandringspolitikk.

Oppslutning ved forrige valg:

1 prosent i Sør-Trøndelag og Trondheim.

Valgkampmidler: 60 000 kroner

Profilert/kjente medlemmer: Farmendeltaker Vigdis Wanvik, Willy Mørch, Walter Jarwson og Sverre Pedersen.